

KRATKA PRIČA U NASTAVI ENGLESKOGA JEZIKA

*Marina Oštarić**

*Leonarda Lovrović**

Sveučilište u Zadru

U nastavi bi engleskoga jezika nastavnik povremeno trebao rabiti autentične materijale poput kratke priče kako bi nastava učenicima bila zanimljivija. Cilj je korištenja kratke priče u nastavi engleskoga jezika upoznavanje učenika sa životom ljudi i kulturom zemalja engleskoga govornog područja te razvijanje jezičnih vještina kroz raznovrsne aktivnosti koje pridonose dinamičnosti nastavnoga sata. Budući da je napisana za izvorne govornike, kratka priča sadrži složene lingvističke strukture koje će učenici usvojiti i tako obogatiti svoj vokabular. U ovom ćemo radu prikazati jedan od načina obrade kratke priče u nastavi engleskoga jezika koji se sastoji od niza aktivnosti i različitih oblika rada kroz koje će učenici poboljšati svoje komunikacijske kompetencije.

Ključne riječi: kratka priča, nastava engleskoga jezika, jezične vještine

* Marina Oštarić, Sveučilište u Zadru, Centar za strane jezike; mostaric@unizd.hr

* Leonarda Lovrović, Sveučilište u Zadru, Odjel za anglistiku; llovrovi@unizd.hr

1. UVOD

U nastavi engleskoga jezika književni se tekst smatra vrijednim autentičnim materijalom jer su pri obradi književnoga teksta učenici izloženi stvarnom jeziku koji je napisan za izvorne govornike, a na taj se način nastava može osvježiti i učiniti zanimljivom (Šnjarić, 2008). Književni se tekst direktno obraća čitatelju i govori o temeljnim ljudskim problemima pa je u tom smislu neprolazan. Nadalje, književni tekst pomaže učenicima da bolje razumiju život ljudi u stranoj zemlji, a čitanje književnoga teksta od učenika zahtijeva osobnu uključenost pa jezik postaje sredstvo koje čitatelja uvodi u svijet fikcije (Collie i Slater, 1987). U nastavi engleskoga jezika književni tekst može biti izvrsna podloga za razvijanje jezičnih vještina te za usvajanje novoga vokabulara. Čitanje je kao oblik rada od središnjega značaja prilikom obrade književnoga teksta jer pridonosi razvoju vještine čitanja pa težište rada u nastavi predstavljaju različite tehnike čitanja teksta (Šnjarić, 2008: 102). Osim toga, dok čitaju književni tekst, učenici dolaze u dodir s jezikom namijenjenim izvornim govornicima i tako se susreću s mnogim lingvističkim upotrebama, oblicima i pravilima pisanoga oblika jezika što proširuje i obogaćuje njihove vještine pisanja (Collie i Slater, 1987). Književni tekst također može biti i poticaj za razgovor, jer stvara autentične situacije za komuniciranje te tako pozitivno djeluje i na stjecanje komunikacijskih kompetencija (Šnjarić, 2008). Ovdje do izražaja dolazi uloga nastavnika koji mora osmisliti niz dobro vođenih aktivnosti koje će motivirati učenike da se aktivno uključe u nastavni proces. Vokabular književnoga teksta nije tipičan jezik svakodnevnoga života, ali nudi bogat kontekst u kojemu se bolje pamte pojedine leksičke i sintaktičke jedinice. Dok čitaju književni tekst, učenici mogu shvatiti značenje pojedinih leksičkih jedinica na temelju konteksta, a to konačno vodi do povećanja receptivnoga vokabulara (Šnjarić, 2008). Pri odabiru književnoga teksta koji će se obrađivati u nastavi treba voditi računa o određenoj grupi učenika, njihovim potrebama, interesima, kulturnoj pozadini i stupnju znanja jezika (Collie i Slater, 1987). Pritom je svakako najbolje izabrati tekst koji nije prezahtjevan za učenike jer bi ih u protivnom mogli obeshrabriti da uživaju u čitanju književnoga teksta.

2. KRATKA PRIČA

U nastavi engleskoga jezika nastavnik se može koristiti različitim vrstama književnoga teksta, kao što su ulomci iz romana, drama, kratke priče te razni lirski oblici, kao temelj za različite aktivnosti koje konačno vode do razvijanja jezičnih vještina i do obogaćivanja vokabulara učenika. Upravo zbog svoje sažetosti kratka je priča idealna za obradu u nastavi engleskoga jezika, ali ponekad je učenicima teško prepoznati pravu vrijednost ovoga književnog oblika jer kratka priča često sadrži mnoga skrivena značenja koja nije moguće shvatiti već pri prvom čitanju teksta. Za uspješnu prezentaciju kratke priče u nastavi potrebno je puno pažnje i pripreme (Collie i Slater, 1987) pa nastavnik treba osmisliti različite aktivnosti koje će učenicima pomoći da u potpunosti shvate kratku priču. U ovom ćemo radu pokušati prikazati jedan način obrade kratke priče na srednjem stupnju učenja engleskoga jezika (razina B1/B2), i to na primjeru kratke priče *A Family Supper* autora *Kazua Ishigura*. Glavni je junak ove kratke priče mladić koji se vraća u Japan nakon što je nekoliko godina proveo u Americi. Kod kuće nalazi sestru čiji je san također otići u Ameriku i tradicionalnoga oca koji teško prihvaća zapadnjački način života. Majka je umrla od trovanja ribom, mada se spominje mogućnost da je svojevremeno okončala život progonjena osjećajem krivnje zbog sina koji se priklonio zapadnjačkoj kulturi. Obitelj se okuplja za večerom koju priprema otac, a glavno je jelo kuhana riba.

Vrijeme potrebno za obradu ove kratke priče su dva školska sata, a predložene aktivnosti temelje se na razvijanju različitih jezičnih vještina i na usvajanju novoga vokabulara. U nastavnom će se procesu koristiti različiti oblici rada, posebno rad u paru i u skupinama jer pridonose stvaranju komunikacijske atmosfere u učionici, a krajnji je cilj svih aktivnosti razvijanje komunikacijskih kompetencija učenika.

3. PRIMJER OBRADE KRATKE PRIČE

3.1 NAJAVA TEME

Cilj je ove aktivnosti upoznati učenike s temom kratke priče te ih uvesti u određenu problematiku. Budući da je u središtu ovoga književnog teksta kontrast između Istoka i Zapada, učenike potičemo na razmišljanje pomoću slika koje prikazuju situacije koje su tipične za ove

dvije kulture (Slike 1, 2, 3 i 4). Dakle, u ovoj fazi nastavnik učenicima pokazuje slike, a na temelju slika učenici iznose svoje ideje i pretpostavke o načinu života pripadnika istočne i zapadne civilizacije, u ovom konkretnom slučaju Japana i Amerike. Nastavnik može dodatno pomoći učenicima postavljajući pitanja, kao što su:

1. *What are characteristics of the traditional Eastern culture?*
2. *What characterises the modern Western culture?*

Slika 1

Tradicionalna istočnjačka hrana



Slika 2

Hamburger



Slika 3

Pripadnici istočnjačke kulture



Slika 4

Pripadnici zapadnjačke kulture



U ovoj se kratkoj priči spominje i pitanje časti u istočnoj kulturi pa je potrebno učenike potaknuti da iznesu svoja mišljenja o tom problemu. Cilj je uvodnih aktivnosti upoznavanje učenika s temom kratke priče što bi im trebalo olakšati čitanje i razumijevanje teksta. Na ovaj ih način pripremamo za sadržaj priče koju će čitati na nastavnom satu, a sve s ciljem da bolje shvate samu priču i sva njezina skrivena značenja. Pritom učenici koriste svoje predznanje i osobno iskustvo kao podlogu za stjecanje novoga znanja.

3.2 Čitanje

Kratka priča može poslužiti za uvježbavanje različitih tehnika čitanja kao što je *scanning*, tj. brzo letimično čitanje da bi se u tekstu pronašla određena informacija (Petrović, 1988: 38). U ovoj se fazi obrade teksta učenicima daje popis riječi koje su ključne za razumijevanje teksta (*Prilog 1*). Nakon toga učenici čitaju priču s posebnom pažnjom kako bi u tekstu pronašli riječi s popisa i pokušali shvatiti njihovo značenje iz konteksta. Ovaj popis riječi sadrži samo manji broj ključnih riječi jer književni tekst treba predstavljati izazov za učenike što se s predugim popisom riječi ne bi postiglo. U slučaju poteškoća pri izvršavanju ovoga zadatka nastavnik

će učenicima objasniti navedene riječi. Da bi izvršili ovaj zadatak učenici tekst čitaju letimično, pri čemu će osim usvajanja ključnih riječi stvoriti i određene pretpostavke o sadržaju kratke priče, što bi im trebalo olakšati kasnije intenzivno čitanje teksta. Intenzivno čitanje teksta podrazumijeva čitanje radi detaljne analize jezika i sadržaja (Petrović, 1988), a prije nego što pristupe intenzivnom čitanju teksta učenici dobivaju zadatak koji trebaju izvršiti za vrijeme čitanja. U tu svrhu učenicima dajemo sljedeća pitanja koja trebaju pročitati prije intenzivnoga čitanja teksta kako bi za vrijeme čitanja svoju pažnju usmjerili na bitne dijelove priče:

1. *What do you think can generally cause problems in the relationship between parents and their children?*
2. *What is the narrator's relationship with his father like? What were his parents' expectations regarding him and Kikuko?*
3. *What is the significance of the East and the West in this short story? Why do children in the East want to go to America?*
4. *In which parts of the story is suicide mentioned? In the story a suicide is a matter of honour. Do you agree? Why (not)?*

Pitanja su sastavljena na način da učenike potaknemo na kritičko razmišljanje pa tako oni na temelju teksta trebaju iznijeti svoje mišljenje o konkretnim problemima u ovoj kratkoj priči. Nakon što pročitaju tekst, učenici u parovima pokušavaju odgovoriti na pitanja što će dovesti do rasprave, a potom ih nastavnik potiče da pojedinačno iznesu odgovore pred ostatkom razreda. Ovdje nastavnik treba nastojati da se svi učenici uključe u raspravu na način da ih pita slažu li se s ponuđenim odgovorima i da iznesu svoja stajališta o određenim problemima. Na ovaj se način u razredu stvara komunikacijska atmosfera u kojoj učenici raspravljaju o tekstu, a cilj je ove aktivnosti razvijanje vještine govorenja.

3.3 Govorenje

Književni je kontekst idealan za različite aktivnosti igranja uloga (Collie i Slater, 1987). Budući da kratka priča *A Family Supper* ima otvoren kraj, ona ostavlja mogućnost čitatelju da sam zamisli nastavak priče. Nastavnik učenike dijeli u skupine od tri ili četiri učenika sa zadatkom da nastave priču u obliku dijaloga između oca, sina i kćeri te da uvježbaju razgovor u dramskom obliku. Radeći u skupinama učenici

najprije trebaju osmisliti nastavak priče te zatim uvježbati dijalog. Pritom se trebaju potruditi da njihov dijalog ima određeni dramski učinak, a na kraju nastavnik bira nekoliko skupina koje će pred razredom odglumiti svoju verziju priče. Ova aktivnost učenicima daje mogućnost komuniciranja na engleskom jeziku dok rad u skupinama stvara atmosferu u kojoj se učenici bez straha međusobno koriste engleskim jezikom da bi uvježbali zadani situacijski dijalog. Učenici uživaju u izvođenju ovih dramskih situacija i promatraju svoje kolege u istoj ulozi. U početku im može biti neugodno pokazati osjećaje koji trebaju popratiti ovakve dramske interpretacije, ali jednom, kad shvate da to mogu, neki od njih će sigurno zavoljeti ovaj način prezentacije (Bamford i Day, 2004).

3.4 Kreativno pisanje

Čitanje može biti poticaj za kreativno i maštovito pisanje (Bamford i Day, 2004). Dok pišu, učenici se koriste engleskim jezikom za komunikaciju ili se kreativno izražavaju, a ako nastavnik pregleda pisane radove oni su dokaz stupnja znanja i napretka pojedinoga učenika (Lindstromberg, 2004). Kao najzahtjevnija aktivnost pisanje se ovdje pojavljuje u posljednjoj fazi obrade književnoga teksta nakon što su u prethodnim vježbama učenici stekli potrebna znanja za pristupanje ovomu zadatku. Postoje različite aktivnosti za razvijanje vještine pisanja, a jedna od mogućnosti je da učenici ponovno napišu ovu priču iz perspektive oca, jer je priča napisana iz perspektive sina. Cilj je ove aktivnosti kreativno korištenje stečenoga znanja u pisanom obliku. Da bi uspješno izvršili ovaj zadatak, učenici moraju još jednom pročitati priču posvećujući pažnju posebno onim dijelovima teksta koji opisuju lik oca jer je otac tradicionalna osoba koja će na određene događaje gledati s drugoga stajališta. Ovu aktivnost nastavnik može zadati za domaći rad, a na sljedećem će nastavnom satu pokupiti i pregledati pisane radove kako bi učenici dobili povratnu informaciju o svojoj jezičnoj kompetenciji.

4. ZAKLJUČAK

Učenje je stranoga jezika kvalitetno u onolikoj mjeri koliko je kvalitetan materijal na kojem se temelji nastava. Kada za materijal nastave uzmemo književno djelo renomiranoga svjetskog pisca u kombinaciji s provjerenim teorijskim postavkama o razvoju četiriju jezičnih vještina, za rezultat često imamo zanimljiv nastavni sat na kojem radoznali i motivirani učenici postižu zadane nastavne ciljeve. Ovim smo radom htjele pokazati kako jedan književni oblik može itekako pružiti mnoštvo ideja za različite interpretacije. Povremenom uporabom autentičnih materijala u nastavi nastavnik čini nastavu zanimljivom, a pažljivim odabirom različitih aktivnosti dodatno motivira učenike za aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu.

IZVORI

Bradbury, M. (1988): *The Penguin Book of Modern British Short Stories*. London, Penguin Books.

LITERATURA

Bamford, J., Day, R.R. (2004): *Extensive Reading Activities for Teaching Language*. Cambridge, Cambridge University Press.

Collie, J., Slater, S. (1987): *Literature in the Language Classroom*. Cambridge, Cambridge University Press.

Lindstromberg, S. (2004): *Language Activities for Teenagers*. Cambridge, Cambridge University Press.

Petrović, E. (1988): *Teorija nastave stranih jezika*. Zagreb, Školska knjiga.

Šnjarić, M. (2008): *Didaktička obrada pripovjedaka za nastavu njemačkog jezika: Genies in der Schule*. *Strani jezici* 37, 2, 101-109.

SHORT STORIES IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Authentic materials such as short stories should be used in English language teaching in order to make lessons interesting. The aim of using short stories in English language teaching is for students to get acquainted with life and culture of English speaking countries and developing language skills through different activities which make lessons more dynamic. Since short stories are written for native speakers they contain complex linguistic structures that will enrich students' vocabulary. In this paper we will show a way in which a short story can be used in English language teaching. It includes different activities and methods of teaching that will help students improve their communicative competence.

Key words: short story, English language teaching, language skills

Prilog 1

Popis riječi ključnih za razumijevanje teksta

reside

furtive

gutting

mesmerize

formidable

chopsticks

giggle

dreary